

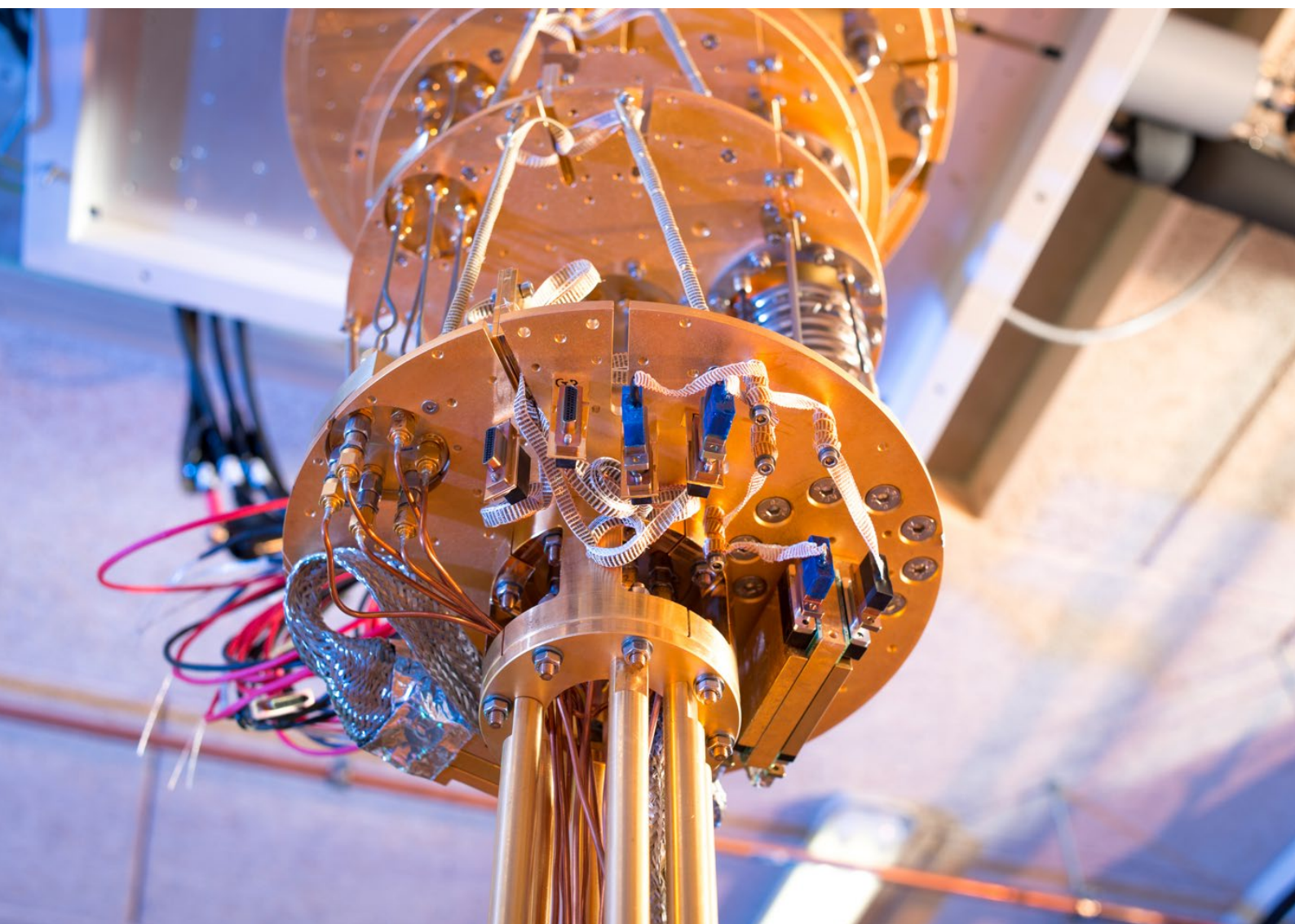

Ministerie van Economische Zaken

Jaarverslag BTI 2023

Inhoudsopgave

Voorwoord van Ivo Nobel, hoofd BTI	3
Wettelijk stelsel en Europees kader investeringstoets	4
Statistieken investeringstoetsing 2023	5
Meldingen	5
Afgeronde onderzoeken	6
Doorlooptijden	7
Herkomst investeerders	8
Informele zienswijzen	8

Voorwoord van Ivo Nobel, hoofd BTI

Voor u ligt het jaarverslag van het Bureau Toetsing Investerings (BTI) dat deel uitmaakt van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat. In dit jaarverslag beschrijven we de fusies, overnames en investeringen die het afgelopen jaar onderwerp zijn geweest van verschillende investeringstoetsingen.

Investeringsstoetsing is één van de nationale instrumenten waarmee we onze economische veiligheid als onderdeel van de nationale veiligheid beschermen. Hierbij kunnen we ingrijpen wanneer er sprake is van risico's die zich afspelen op het snijvlak van veiligheid en economie. Concreet onderscheiden we daarbij drie verschillende soorten risico's: een risico voor de continuïteit of integriteit van vitale processen (inclusief bijvoorbeeld leveringszekerheid), het risico dat Nederland strategisch afhankelijk raakt van andere landen in belangrijke sectoren of een risico voor de exclusiviteit en integriteit van strategische kennis en informatie die van belang is voor Nederland. Het is onze taak om Nederland tegen deze risico's te beschermen.

In dit eerste jaarverslag sinds het Bureau in 2020 operationeel werd, blikken we terug op zowel de toepassing van de Wet veiligheidstoets investeringen, fusies en overnames (Wet vifo), de Wet ongewenste zeggenschap telecommunicatie (WOZT) en de toepassing van de overige sectorale investeringstoetsen, zoals vastgelegd in de Gaswet en de Elektriciteitswet 1998. Omdat het BTI ook het contactpunt is voor de Europese FDI-Screeningsverordening¹ op grond van de Uitvoeringswet screeningsverordening buitenlandse directe investeringen kijken we ook terug op de activiteiten die het BTI in dit kader heeft verricht.

2023 was voor het BTI en voor investeringstoetsing een jaar van groei. Door de inwerkingtreding van de Wet vifo op 1 juni 2023 nam het aantal meldingen van transacties aan het BTI toe en zijn nu ook vitale aanbieders, bedrijven actief op het gebied van sensitieve technologie en bedrijfscampussen toegevoegd aan het stelsel van toetsing. Hierbij is het belangrijk om de balans te blijven houden tussen zorgvuldigheid enerzijds en snelheid anderzijds, om daarmee zowel de nationale veiligheidsbelangen als de belangen van het bedrijfsleven te borgen.

Door de 'terugwerkende kracht'-voorziening in de Wet vifo heeft het BTI daarnaast ook onderzoek verricht naar een aantal verwervingsactiviteiten die na 8 september 2020 en vóór inwerkingtreding hebben plaatsgevonden. Ons werk kwam dit jaar in de publiciteit toen er een check werd gedaan of de overname van Nowi onder de reikwijdte van de terugwerkende kracht viel, waarbij de conclusie was dat dit niet geval was. Verder heeft het BTI in het eerste jaar van de Wet vifo ook al gebruik gemaakt van haar bevoegdheid als toezichhouder om handhavend op te treden.

Naast het onderzoek naar transacties, zocht het BTI ook actief de verbinding met het bedrijfsleven op. Om bedrijven mee te nemen in de nieuwe ontwikkelingen werden presentaties gegeven aan diverse partijen en, zoals de Nederlandse vereniging van participatiemaatschappijen. Het BTI beantwoordde ook tal van vragen afkomstig van advocaten en het bedrijfsleven over de toepassing van de Wet vifo o.a. in de vorm van informele zienswijzen. Ook heeft het BTI in het najaar van 2023 een drietal handleidingen op de website gepubliceerd voor ondernemingen, waarin we de toepassing van onderdelen van de Wet vifo toelichten aan de hand van casussen. Daarnaast werkt het BTI actief samen met het Ondernemersloket Economische Veiligheid waar ondernemers onder meer terecht kunnen voor algemene vragen over investeringstoetsing.

We kijken ook alvast vooruit. Het wetsvoorstel voor de defensie-industrie met daarin een specifieke investeringstoets voor die sector is in de maak, in samenwerking met het ministerie van Defensie. Het BTI zal ook uitvoering gaan geven aan deze investeringstoets. De komende jaren zal het BTI verder blijven werken aan de economische veiligheid van Nederland.

¹ Verordening (EU) 2019/452 van het Europees Parlement en de Raad van 19 maart 2019 tot vaststelling van een kader voor de screening van buitenlandse directe investeringen in de Unie

Wettelijk stelsel en Europees kader investeringstoets

Partijen moeten bepaalde investeringen, fusies en overnames melden bij de minister van Economische Zaken en Klimaat. Om risico's voor de economische veiligheid te beheersen, is deze meldplicht ingesteld in strategische sectoren. Het gaat bijvoorbeeld om investeringen, fusies en overnames in de gas-, elektriciteits- en telecommunicatiesector. In deze sectoren gelden specifieke sectorale investeringstoetsen.²

Op 1 juni 2023 is daarnaast de Wet veiligheidstoets op investeringen, fusies en overnames (de Wet vifo) ingevoerd. Deze wet heeft de meldplicht uitgebreid naar andere vitale processen in Nederland, ondernemingen die actief zijn op het gebied van sensitieve technologie en beheerders van bedrijfscampussen. De Wet vifo bepaalt ook in artikel 58 dat investeringen die na 8 september 2020 zijn gedaan in sommige ondernemingen, met terugwerkende kracht door de minister kunnen worden getoetst.

Voor de uitvoering van deze investeringstoetsen is in 2020 het BTI opgericht, dat deel uitmaakt van het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat. Het BTI behandelt de onder de genoemde wetgeving verplichte meldingen in nauwe samenwerking met de relevante andere departementen.

Het BTI fungeert ook als contactpunt voor het Europese samenwerkingsmechanisme. Op grond van de EU FDI- Screeningsverordening krijgt de Europese samenwerking op het gebied van investeringstoetsing vorm; lidstaten informeren elkaar over transacties die op hun grondgebied aan toetsing worden onderworpen en iedere lidstaat dient een contactpunt te hebben. De Europese Commissie doet jaarlijks verslag van de toepassing van deze verordening door zowel de Commissie als de EU-lidstaten (jaarverslag 2022: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-14427-2023-INIT/en/pdf>).

De nationale en de internationale wetgeving op het gebied van investeringstoetsing zijn in constante ontwikkeling. De meest recente ontwikkelingen en toekomstplannen zijn de volgende:

Aanbestedingen Windenergie op Zee: vanaf 2024 zullen ook partijen getoetst worden die participeren in een tender om een vergunning te verkrijgen voor het exploiteren van een kavel in een windenergiegebied, op grond van de Wet Windenergie op zee. Onder deze wet gaat het BTI ook wijzigingen van (zeggenschap over) vergunninghouders toetsen van windparken die nog niet operationeel zijn.

Sectoraal wetsvoorstel voor de defensie-industrie: als onderdeel van het stelsel van investeringstoetsing is een investeringstoets voor de defensie-industrie in de maak, waarvan de uitvoering ook zal worden ondergebracht bij het BTI.

Handleidingen Wet vifo: in december 2023 heeft het BTI drie handleidingen over de Wet vifo gepubliceerd op haar website. De handleidingen bieden nadere informatie over de onderwerpen 'actief zijn op' sensitieve technologie, 'interne herstructureringen' en 'vermogensbestanddelen'. Het BTI heeft deze ontwikkeld op basis van casuïstiek.

Bedrijfscampussen Wet vifo: bij schrijven van dit jaarverslag is een beleidsregel op komst over het toezicht van het BTI op transacties met betrekking tot beheerders van bedrijfscampussen die moeten worden gemeld op grond van de Wet vifo. De publicatie hiervan wordt verwacht in juni 2024.

EU FDI Screeningsverordening: de Europese Commissie heeft een voorstel gedaan om de bestaande EU FDI- Screeningsverordening te vervangen. Het voorstel is te vinden op Circabc (europa.eu). Dit voorstel kan nog wijzigen gedurende het onderhandelingsproces, waarbij de Commissie, de Raad van Ministers en het Europees Parlement betrokken zijn.

² Artikelen 66e van de Gaswet, 86f Elektriciteitswet 1998 en Hoofdstuk 14a Telecommunicatiewet

Statistieken investeringstoetsing 2023

Meldingen

De meldingen die in 2023 bij het BTI zijn binnengekomen, zijn verricht op grond van de Telecommunicatiewet, de Gaswet, de Elektriciteitswet 1998 en daarnaast de Wet vifo, die in juni 2023 in werking is getreden.

Gedurende het jaar heeft het BTI 55 meldingen ontvangen. Dit is een forse stijging ten opzichte van de 8 meldingen die in 2022 zijn binnengekomen. Deze stijging is te verklaren door de inwerkingtreding van de Wet vifo halverwege het jaar; 46 van de 55 meldingen in 2023 vielen namelijk onder de Wet vifo. Dit betekent ook dat er 9 meldingen zijn binnengekomen op grond van de sectorale wetten, waarmee dat aantal vergelijkbaar is met de voorgaande jaren. Van deze meldingen zijn er 3 binnengekomen op grond van de Elektriciteitswet, 1 op grond van de Gaswet en 5 op grond van de Telecommunicatiewet.

Meldingen

	Elektriciteitswet 1998	Gaswet	Telecommunicatiewet	Veiligheidstoets investeringen, fusies en overnames	Totaal
2019	2	0	0	0	2
2020	0	0	1	0	1
2021	3	0	15	0	18
2022	5	0	3	0	8
2023	3	1	5	46	55

Afgeronde onderzoeken

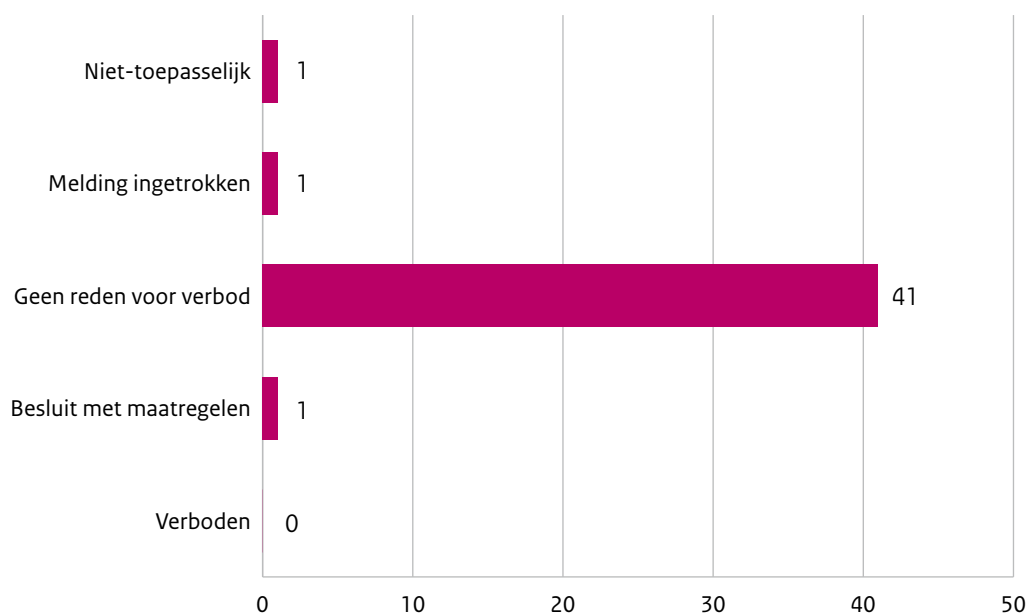
In totaal heeft het BTI 44 onderzoeken afgerond in 2023. Het gaat om 34 besluiten of mededelingen op grond van de Wet vifo, 3 op grond van de Elektriciteitswet, 1 op grond van de Gaswet en 6 op grond van de Telecommunicatiewet.

Bij 93% van de meldingen zijn geen risico's voor de nationale veiligheid geconstateerd. In 2023 is éénmaal een besluit gevallen om maatregelen op te leggen. Eén melding is door de indieners ingetrokken en één melding viel buiten het toepassingsbereik.

Besluiten

	Elektriciteitswet 1998	Gaswet	Telecommunicatie-wet	Veiligheidstoets investeringen, fusies en overnames	Totaal
2019	1	0	0	0	1
2020	1	0	0	0	1
2021	1	0	14	0	15
2022	6	0	3	0	9
2023	3	1	6	34	44

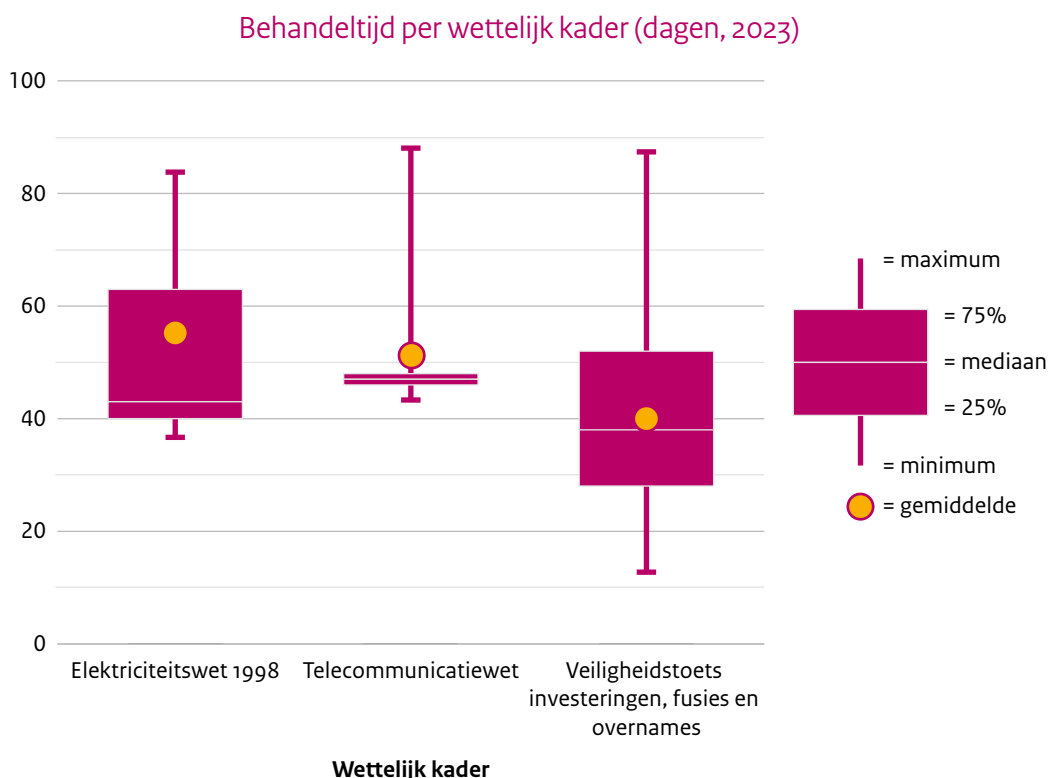
Afgeronde onderzoeken (2023)

Doorlooptijden

Het BTI kan relatief snel duidelijkheid geven aan de betrokken partijen, wat de administratieve lasten voor het bedrijfsleven beperkt. De onderzoeken die in 2023 zijn afgerond onder de Wet vifo hebben gemiddeld 40 dagen geduurd. Voor de Elektriciteitswet was dit 55 dagen en voor de Telecommunicatiewet 40 dagen. Op grond van de Gaswet heeft maar één onderzoek plaatsgevonden. Het BTI publiceert geen statistieken die herleidbaar zijn naar individuele onderzoeken en geeft dit jaar dus ook geen gemiddelde doorlooptijd voor de Gaswet.

De meeste onderzoeken onder de Wet vifo zijn tussen de 27 en 53 dagen in behandeling geweest. De kortste zaak had een behandeltijd van 13 dagen en de langste duurde 83 dagen. Belangrijk om hierbij op te merken dat 12 van de vifo-onderzoeken doorliepen in 2024 en daarom niet zijn meegenomen in deze gemiddeldes. Dit gaat enerzijds om meldingen die aan het einde van het jaar zijn gedaan en anderzijds om complexe onderzoeken die meer tijd kosten. Omdat de Wet vifo halverwege 2023 in werking is getreden, zijn de meest langdurige onderzoeken niet vóór het einde van het jaar afgerond. Het kan dus zijn dat de gemiddelde behandeltijd in 2023 lager ligt dan komende jaren, waarin de gemiddelde behandeltijd over een volledig kalenderjaar zal worden berekend. Het BTI heeft in 2023 de behandeltermijn van 6 onderzoeken onder de Wet vifo verlengd en géén van de sectorale onderzoeken.

Herkomst investeerders

Europa bleef de meest frequente herkomst van investeerders waarover in 2023 een besluit is genomen: in 40 zaken was dit het geval, tegenover 4 uit Noord- en Zuid-Amerika en 0 uit Afrika, Azië en Oceanië.

Herkomst investeerders obv besluiten

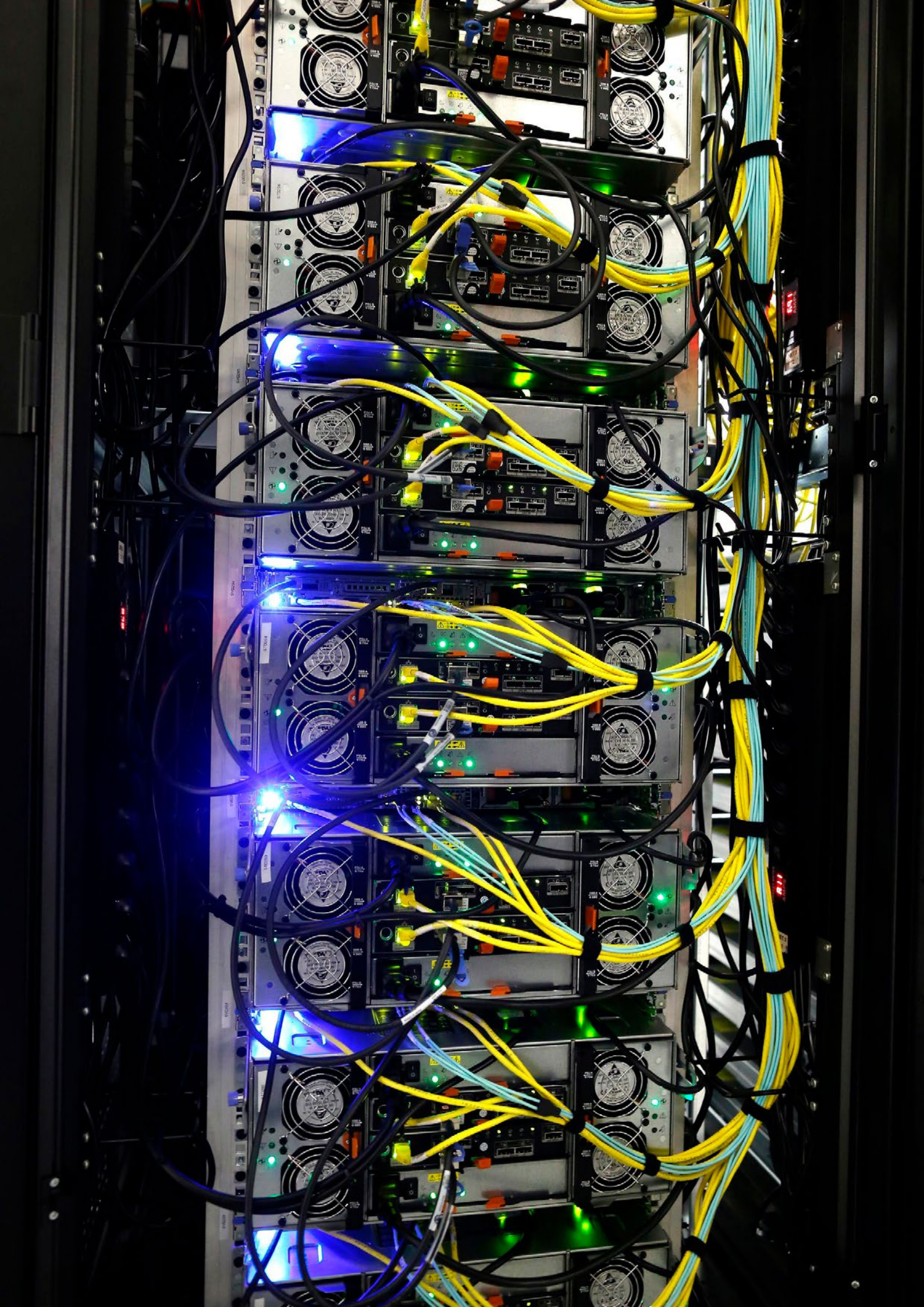
	Afrika	Amerika's	Azië	Europa	Oceanië	Totaal
2019	0	1	0	0	0	1
2020	0	0	1	0	0	1
2021	0	2	0	13	0	15
2022	0	2	1	6	0	9
2023	0	4	0	40	0	44

Informele zienswijzen

Sinds 2022 geeft het Bureau Toetsing Investerings ook informele zienswijzen. Dit zijn voorlopige oordelen van het BTI over de toepassing van een wettelijke bepaling waarop het BTI toezicht houdt of uitvoert. In 2023 heeft het BTI 10 informele zienswijzen gegeven, waarvan 8 over de Wet vifo, 1 over de Gaswet en 1 over de Telecommunicatiewet.

Afgeronde informele zienswijzen

	Elektriciteitswet 1998	Gaswet	Telecommunicatie-wet	Veiligheidstoets investeringen, fusies en overnames	Totaal
2022	0	0	0	1	1
2023	0	1	1	8	10

Dit is een uitgave van:

Ministerie van Economische Zaken (EZ)
Bezuidenhoutseweg 73 | 2594 AC Den Haag
Postbus 20401 | 2500 EK Den Haag

Juli 2024